

بررسی مقایسه‌ای تأثیر آموزش در کاهش اضطراب بیماران تحت کاتتریسیم قلبی

نویسندگان: مجید جوادی نسب^۱، محمد علی خوشنویس^۲

خلاصه

از آنجا که بیماریهای عروق کرونر یکی از شایعترین اختلالات قلبی عروقی می باشد، سالانه هزاران بیمار مبتلا به ضایعه کرونری تحت عمل سندان قلبی (کاتتریسیم) قرار می گیرند. مطالعات اولیه نشان می دهد که حدود ۸۸٪ از مددجویان مورد نظر درجات قابل توجهی از اضطراب را دارا بوده بطوریکه درصدی از بیماران قبل از انجام سندان قلبی به حدی دچار اضطراب می شوند که کاتتریسیم انجام نمی گردید بهمین منظور پژوهشی نیمه تجربی برای بررسی تأثیر آموزش در کاهش اضطراب بیمارانیکه تحت عمل کاتتریسیم قرار می گیرند، در بیمارستان قلب شهید رجایی تهران صورت پذیرفت.

در این بررسی ۱۵۲ نمونه بطور تصادفی در دو گروه (۷۶ نفر گروه آزمون و ۷۶ نفر گروه شاهد) انتخاب و شدت اضطراب آنها با تست استاندارد SCI 90 اندازه گیری شد بعد از انجام پروتکل آموزشی در گروه آزمون میزان اضطراب تا ۸۰٪ نسبت به گروه شاهد کاهش یافت (p < ۰/۰۰۱).

کلید واژه: آموزش، اضطراب، کاتتریسیم و آنژیوگرافی قلبی

مقدمه:

ضربان قلب و فشار خون شده و در نتیجه احتمال بروز آریتمی را تشدید نمایند (۳). کاتتریسیم یکی از بهترین روشها برای تشخیص بیماریهای عروقی است و اغلب بیمارانی که تحت عمل جراحی قلب و عروق قرار می گیرند، قبلاً تحت عمل کاتتریسیم واقع می شوند که میزان ضایعات قلبی و عروقی را نشان می دهد و بر اساس آن تصمیم به عمل جراحی قلب می گیرند (۵).

بر اساس تجربیات پژوهشگرانه، بیماران زیادی قبل و در حین کاتتریسیم دچار اضطراب می شدند. در بعضی درد قفسه سینه و حالت

آنژیوگرافی برای تشخیص محل و مکان و اندازه رگ تنگ شده با تزریق ماده حاجب و گرفتن فیلمهای متعدد مورد مطالعه قرار میدهند (۳).

انفارکتوس میوکارد یکی از بیماریهای شایع قلبی در کشورهای غربی می باشد و میزان مرگ و میر ناشی از انفارکتوس میوکارد تقریباً ۳۵٪ می باشد (۲).

در دوره پس از ابتلا به بیماریهای قلبی معمولاً سه نوع مکانیسم روانی، اضطراب، انکار و افسردگی در بیمار پدیدار می گردد. این عوامل می توانند باعث افزایش سرعت

بیماریهای حاد قلبی از جمله شایعترین و خطرناکترین مصائبی هستند که زندگی بشر را تهدید می کنند و یکی از راههای تشخیص بیماریهای قلب و عروق کاتتریزاسیون قلبی می باشد.

اولین بار در سال ۱۹۲۹ ورنر فورسمن (Verner forssman) بوسیله یک کاتتر وارد قلب یک انسان زنده (خودش) شد (۱).

کاتتریسیم و تزریق ماده حاجب به داخل عروق کرونر و حفرات قلب همراه عکسبرداری سریع می تواند اطلاعات زیادی را در مورد آناتومی قلب در وضعیت نرمال و اختلالات قلبی بدهد (۲).

۱- عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)
۲- عضو هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی بقیه... (عج)

جدول شماره ۱- میانگین متغیرهای دموگرافیک

گروه	شاهد	متغیر	
		آزمون	شاهد
سن	$X=42/5$ $SD=12/8$	$X=43/3$ $SD=13/3$	
نوع بیماری	عروقی (۶۱/۸٪)	عروقی (۶۰/۵٪)	
تحصیلات	دیپلم و بالاتر ۳۹/۵٪	دیپلم و بالاتر ۴۳/۴٪	
تاهل	متاهل ۸۶/۵٪	متاهل ۸۵/۶٪	

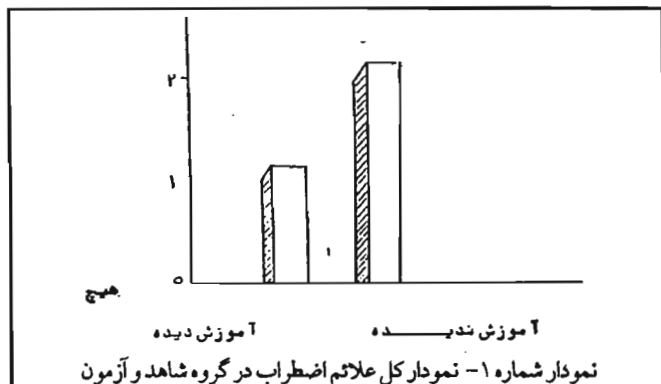
افراد با استفاده از پروتکل آموزشی که شامل جزوه نمایش فیلم بود، آموزشهای مربوط به این عمل تشخیصی ارائه شد و سپس با همان تست سنجش اضطراب، سطح اضطراب آنها نیز اندازه گیری شد.

نتایج و بحث:

جدول شماره ۱: میانگین متغیرهای دموگرافیک افراد تحت مطالعه را نشان می دهد. همان طور که ملاحظه می شود با مقایسه میانگین دو گروه شاهد و آزمون، این دو گروه دارای میانگین نزدیک بهم بوده و دارای اختلاف معناداری نمی باشند.

نمودار شماره ۱ علایم اضطراب در دو گروه شاهد و آزمون را نشان می دهد. در گروه شاهد ۷۵٪ افراد در سطح یک و بقیه در سایر سطوح قرار دارند ولی در گروه آزمون تمامی افراد ۱۰۰٪ در سطح یک قرار دارد و این نشانه تأثیر آموزش در کاهش اضطراب می باشد.

جدول شماره ۲، این جدول به بررسی سطح

هیچ، تا نمره چهار به مفهوم خیلی شدید نمره گذاری شده است. مجموع نمرات بدست آمده را بر تعداد سؤالات تقسیم می کنیم و شاخص کل علایم مرضی بدست می آید.

شمارش تعداد پاسخهایی

که نمره ای غیر از صفر دارند، علایم مرضی مثبت بدست می آید.

جوابهای مثبت علایم (غیر از صفر) را بر تعداد آن (غیر از صفر) تقسیم می کنیم و سطح اضطراب (ناراحتی) از علایم مثبت یا میانگین شدت ناراحتی بدست می آید (برای محاسبه آن جمع کل نمره های خام را بر جمع علایم مرضی تقسیم می کنند).

این پژوهش یک مطالعه نیمه تجربی است که در آن پژوهشگر چگونگی تأثیر آموزش یعنی متغیر مستقل را با استفاده از جزوه آموزشی و نمایش فیلم به بیماران تحت مطالعه جهت تأثیر آموزش در کاهش اضطراب آنها اجرا گردید و متغیرهای دیگر را با استفاده از آزمون X^2 و T مورد بررسی قرار گرفت.

نمونه گیری به طریق تصادفی ساده بوده و بر روی ۱۵۲ مددجو که به دو گروه ۷۶ نفری شاهد و آزمون تقسیم شدند مطالعه در دو مقطع زمانی و با فاصله دو روز انجام شد.

ابتدا در گروه شاهد بعد از طی مراحل بیمارستان و قبل از کاتریم سطح اضطراب با

استفاده از آزمون استاندارد شده سنجش اضطراب Scl90 اندازه گیری شد.

بعد از دو روز که تمامی افراد گروه شاهد ترخیص شدند، مطالعه بر روی گروه آزمون انجام شد ولی در این

تهوع، تعریق و در بعضی دیگر خشکی دهان، تکرر ادرار و نامنظمی ضربان قلب ایجاد می شود و حتی گاهی بیماران گریه می کردند.

واکنش واگال شایع بوده و ممکن است جدی باشد و اغلب بوسیله درد در بیماران مضطرب همراه با تهوع، سقوط فشارخون و برادیکاردی مشخص می شود و آریتمی های جدی یا شوک غیر قابل برگشت ممکن است رخ دهد که بخصوص در بیماران ایسکمیک قلبی یا بیماران با تنگی آئورت دیده می شود (۶).

استرس های روحی می تواند از طریق تشدید نیازهای قلبی باعث تشدید نارسایی قلبی یا ایسکمی آن گردد. وجود علایمی چون تاکیکاردی، طپش قلب و آئین صدری در لحظاتی که شخص دچار هیجان می شود نمایانگر اثر عواطف روانی بر روی قلب و عروق می باشد (۷).

فشار روحی و اضطراب با انواع آریتمی همراه است که از همه مهمتر انقباضات زودرس بطنی و فیبریلاسیون بطنی می باشد (۸).

روش کار:

یکی از پر استفاده ترین ابزارهای تشخیص روانپزشکی Scl 90 است. این آزمون شامل ۹۰ سؤال برای ارزشیابی علائم روانی است و بوسیله پاسخگر گزارش می شود و برای نشان دادن جنبه های روان شناختی بیماران جسمی و روانی طرح ریزی گردیده است. با استفاده از این آزمون افراد سالم را می توان از افراد بیمار تشخیص داد. در این تحقیق فقط ۲۲ سؤال از ابزار فوق مورد استفاده قرار گرفت که شامل ۱۲ سؤال شکایات جسمانی و ۱۰ سؤال اضطراب بود.

نحوه نمره گذاری آزمون:

پاسخ سؤالات در محدوده نمره صفر به معنی

جدول شماره ۲- نشان دهنده کل علائم اضطراب در دو گروه شاهد و آزمون

شاهد	کنترل	آموزش
آموزش ندیده	آموزش دیده	علائم
۱۱۹۷	۲۳۹	علائم عمومی
۵۶۱	۲۰۷	علائم مثبت
۲/۱۳ / ۰/۷۲	۱/۱۵ / ۰/۱۴	سطح اختلاف مثبت

Z=۱۹/۳۳

X₂=۲۳۹=۰/۱۴

X₁=۱۱۹۷=۰/۷۲

با یکدیگر از نظر آماری اختلاف معنی داری ندارند و عدم وجود اختلاف معنی دار، دلالت بر تصادفی بودن اعضای هر یک از دو گروه می باشد که پس از

اضطراب در دو گروه پرداخته است و بر اساس جدول فوق و با استفاده از آزمون اختلاف میانگین دو جامعه با $p < 0/001$ این اختلاف معنادار است و این حاکی از تاثیر آموزش در کاهش اضطراب در گروه آزمون را دارد و اضطراب در گروه آزمون حدود ۸۰٪ نسبت به گروه شاهد کاهش یافته است.

آزمون بود، آموزش بود که باعث گردید میزان اضطراب بیماران در حدود ۸۰٪ کاهش یابد که با استفاده از آزمون (T) محاسبه گردید و این بدان معناست که آموزش در کاهش اضطراب بیماران تاثیر دارد.

آموزش چنانچه تغییری در اضطراب گروه آزمون مشاهده شود، می توان آن را نتیجه تاثیر آموزش در بیماران دانست.

بنابر این تمام فاکتورها یکسان بوده و تنها فاکتوری که در گروه شاهد نبود و در گروه

در این پژوهش کلیه متغیرهای کمی و کیفی از قبیل سن، نوع بیماری، تحصیلات و تاهل مورد بررسی قرار گرفت. همانطوری که از جداول پیداست، دو گروه شاهد و آزمون دارای ویژگیهای یکسانی هستند که صفات متناظر آنها

REFERENCES:

- 1- Hurst Willis (1990). The Heart American. P: 1858.
- ۲- هاریسون، اختلالات سیستم قلب و عروق، ترجمه ابراهیم سیوانی، احمد سلامت ۱۳۶۶، انتشارات چهر، ص ۱۹۱.
- 3) Brunner (1996). M.S.N.P: 532

- ۴- زلنیز، پیشگیری و درمان بیماریهای قلبی، ترجمه شهریار خواجهیان، ۱۳۶۱، انتشارات ققنوس، ص ۹۸.
- 5- Brund Walled Heart Disease. PP: 1890-91 1988.
- 6- Grossman William Cardias catheteration

and Angiography. PP: 35-36 1988.

- ۷- جیمس، تشخیص و درمان بیماریهای قلب و عروق، ترجمه مرتضی دلاورخان، انتشارات چهر، ص ۱۹۱ ۱۳۶۳.
- 8- Brund Walled 1988 Heart Disease. PP: 1890-91 1988.

Abstract

Comparative study on efficacy of patient training in Reduction of Cardiac catheterism Anxiety.

Authors: Majid Javadi Nasab M.Sc¹, Mohammad Ali Khoshnevis M.Sc¹

Coronary Artery disease is the most common of cardiovascular disorder. Every year about thousands of patients under go to cardiac catheterism. The past study showed that 88% of patients have had high Anxiety. For this purpose a quasi - experiment study was performed for efficacy of training in Reduction of catheterism Anxiety at shahid Rajaie Hospital.

In this study 152 patients were Randomly assigned to experimental and control groups. The scale of Scl 90 was used for determining intensity of Anxiety.

Results indicated 88% Reduction of Anxiety in experimental group as compared with control group (P<0.001).

Key Word: Training , Anxiety ,Catheterism , Angiography , Cardiac